

Nr 39

Utbildningsutskottets betänkande i anledning av motion om översyn av utbildningen av lärare för gymnasieskolans vårdlinje m. m.

Motionen

1973:299 av fru Berglund m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om en översyn av lärarorganisationen inom vårdutbildningen.

Utbildningen inom vårdsektorn har enligt motionärernas mening på många håll i landet att brottas med svårigheter som är betingade av att det inte varit möjligt att på ett tillfredsställande sätt rekrytera lärare till gymnasieskolans vårdlinje och till sjuksköterskeutbildningen. Motionärerna menar att en avgörande anledning till dessa svårigheter är att undervisningen i stor utsträckning är baserad på medverkan av timlärare, ofta läkare, vilket med hänsyn till bl. a. den för närvarande knappa läkartillgången medför ryckighet i utbildningen. I motionen framhålls det som otillfredsställande att utbildningen inom vårdsektorn är uppbyggd på ett system där läkarnas möjligheter att delta i undervisningen har så avgörande betydelse för att undervisning över huvud taget skall komma till stånd. Det är angeläget att utbildningen inom vårdsektorn får en stabil lärarorganisation, framhåller motionärerna avslutningsvis.

Remissyttrandena

Yttranden över motionen har inhämtats från skolöverstyrelsen, socialstyrelsen, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet.

Skolöverstyrelsen (SÖ) meddelar att det inom ämbetsverket pågår ett utredningsarbete angående utbildning av lärare för vårdsektorn och räknar med att det skall vara möjligt att successivt kunna reducera behovet av läkarmedverkan i vårdyrkesutbildningen. Överstyrelsen har anfört i huvudsak följande.

Den situation som motionärerna beskriver har SÖ närmare berört i sin skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 oktober 1971 angående utbildning av lärare i vissa yrkesinriktade ämnen i gymnasieskolan. I syfte bl. a. att motverka de svårigheter för undervisningen, som den rådande läkarbristen inom yrkesutbildningen medfört, föreslog SÖ i den nämnda skrivelserna inrättande av påbyggnadskurser i anatomi och fysiologi samt medicinsk mikrobiologi för såsom lärare redan utbildade sjuksköterskor m. fl., vilka avses kunna i viss utsträckning överta nu läkarledd undervisning. SÖ föreslog också införande av tjänster i nya ämneskombinationer för lärare som genomgått påbyggnadskurs. Påbyggnadskurser har kommit till stånd fr. o. m. innevarande budgetår.

Inom SÖ pågår en fortsatt utredning angående utbildning av lärare

inom vårdsektorn. SÖ beräknar att hösten 1973 — såsom komplettering till ovannämnda skrivelse — kunna lägga fram närmare förslag till bl. a. en obligatorisk ämnesutbildning, som även den i någon mån gör de utbildade lärarna kompetenta att överta undervisning som nu bestrids av timplärare.

SÖ räknar med att här berörda åtgärder skall successivt kunna reducera behovet av läkarmedverkan i undervisningen. Medverkan av läkare och vissa andra timplärare måste dock även framdeles äga rum i sådana ämnen eller delar av ämnen, där speciell medicinsk eller annan kunskap är en förutsättning hos läraren.

Med hänsyn till det inom skolöverstyrelsen pågående utredningsarbetet är socialstyrelsen inte beredd att tillstyrka motionsyrkandet. Landstingsförbundet instämmer i motionens syfte och påpekar vikten av att skolöverstyrelsens utredningsarbete leder till en snar lösning. Svenska kommunförbundet tillstyrker motionsyrkandet och anför till stöd härför följande.

Styrelsen instämmer i att lärarsituationen inom vårdutbildningen är besvärande ur flera synpunkter. Motionärerna har mest uppmärksammat de problem som följer av att så många läkare behöver anlitas som timplärare i den del av vårdutbildningen som avser sjukvården. Vårdutbildningen inrymmer emellertid också barn- och ungdomsvård samt åldringsvård. Inom de sistnämnda utbildningsområdena, som ju huvudsakligen syftar till anställning inom den primärkommunala socialvården, råder för närvarande det förhållandet att läraruppgifterna till nästan 100 procent fullgörs av sjukvårdslärare. Detta hänger i sin tur samman med att det med nuvarande regler och möjligheter till vidareutbildning är svårt för den primärkommunala vårdsektorns personal att genomgå vårdlärarutbildning.

Den starka sjukvårdsdominansen i vårdskolorna/vårdlinjerna anses skapa svåra problem för de mera socialt inriktade vårdområdena. Dessa kan inte få sin proportionella andel av elevexaminationen. Styrelsen ser därför gärna att man företar en översyn av lärarorganisationen inom vårdutbildningen. Därvid bör även lärarutbildningen för vårdområdet beaktas, eftersom lärarnas grundutbildning synes ha styrande effekt på elevernas slutliga val av vårdsektor.

Utskottet

Som framgår av remissyttrandena över motionen 1973:299 arbetar skolöverstyrelsen (SÖ) med frågan om lärarutbildningens organisation och uppläggning inom vårdområdet. Utskottet har inhämtat att SÖ numera räknar med att våren 1974 kunna lägga fram förslag i ämnet. Med hänsyn till det redan pågående utredningsarbetet anser utskottet för sin del att riksdagen inte behöver anhänga om den i motionen 1973:299 begärda översynen, varför detta motionsyrkande avstyrks. Utskottet vill emellertid framföra den uppfattningen att förevarande lärarutbildningsfråga måste få en snar lösning. Beträffande vissa spörsmål om tjänster för lärare inom vårdsektorn i gymnasieskolan hänvisar utskottet till sitt betänkande 1973:40.

Utskottet hemställer
att riksdagen avslår motionen 1973:299.

Stockholm den 17 oktober 1973

På utbildningsutskottets vägnar

STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Alemyr (s), Wikström (fp), Larsson i Staffanstorp (c), Mårtensson (s), Richardson (fp), Nordstrandh (m), Elmstedt (c), Gustafsson i Barkarby (s), fru Gradin (s), herr Johansson i Skärstad (c), fru Dahl (s), fru Sundberg (m), herrar Sundgren (s), Svensson i Kungälv (s) och fru Nordlander (vpk).

